

A-163

~~17.18.1.158.~~

ИНСТРУКЦІЯ

ДЛЯ

ПРЕПОДАВАНІЯ ГРЕЧЕСКАГО

ЯЗЫКА

Гимназіяхъ.

~~ЗАЛА
ШКАФЪ
ПОЛКА~~

~~№~~

INSTRUKCYA

DO

WYKŁADU JĘZYKA GRECKIEGO

w Gimnazyach.





A-163

BIBLIOTEKA WYDZIAŁU
Pedagogiki i Psychologii - Uniwersytetu w Białymstoku



FPP0037134

Въ преподавателъ долженъ, какаѣ указания для преподаванія языка Латинскаго. Кроме того, онъ долженъ обращать вниманіе своихъ учениковъ на превосходство какое Греческій языкъ имѣетъ передъ другими языками въ отношеніи богатства, силы, плавности, благозвучія, выразительности, изящества и совершенства; на сходство его съ языкомъ Латинскимъ, на большее или меньшее съ нимъ сходство новѣйшихъ языковъ, а особенно Словянскихъ; онъ покажетъ имъ что если Латинскій языкъ необходимъ для усовершенствованія себя въ наукахъ и полученія истиннаго образованія, то тѣмъ болѣе языкъ Греческій, въ которомъ находится содержаніе всѣхъ наукъ и свѣденій, въ которомъ заключается истинная мудрость и красота; который распространяется по всей области наукъ и нѣмоторымъ образомъ господствуетъ надъ

W wykładzie Greckiego języka Nauczyciel do tego samego celu dążyć powinien, jaki wskazany jest dla nauki języka Łacińskiego. Nadto, będzie zwracał uwagę swoich uczniów na wyższość mowy Greckiej nad inne pod względem, obfitości, mocy, płynności, harmonii, wyrazistości, wspaniałości i doskonałości; na pokrewność jej z mową Łacińską; na mniejsze i większe podobieństwo do niej języków nowszych, mianowicie Słowiańskich; będzie pokazywał że, jeżeli język Łaciński jest potrzebny, aby się stać biegłym w naukach i prawdziwie ukształconym, tedy tém bardziej język Grecki, w którym znajduje się treść wszystkich nauk i umiejętności, w którym sama mądrość i piękność prawdziwa zawarta; który po całej dziedzinie naukowej obszernie się rozchodzi i niejako panuje, bez którego nakoniec język Łaciński gruntownie i doskonale poznany i umianym być nie może. — Rozkład nauki w V-tój klasie Gimnazjum będzie następujący.

D-162 16123 BWPP

нею; безъ котораго наконецъ знаніе языка Латинскаго не можетъ быть полно и основательно. Преподаваніе этого языка въ V мѣ Гимназическомъ классѣ распределяется въ слѣдующемъ порядкѣ.

Показавши буквы языка Греческаго, ихъ звуки, раздѣленіе на гласныя и согласныя, раздѣленіе гласныхъ въ отношеніи мѣры, двугласныя и ихъ произношеніе, придыханія (spiritus), раздѣленіе согласныхъ на простыя и двойныя, плавныя и нѣмыя, раздѣленіе нѣмыхъ на мягкія среднія и придыхательныя, ударенія, Учитель приступитъ немедленно къ чтенію съ учениками, при которомъ будетъ указывать на правила составленія слоговъ, мѣры и ударенія, упражняя учениковъ, по произношенію Эразма въ чтеніи, которому посвятить только нѣкоторую часть лекціи, онъ будетъ говорить о частяхъ рѣчи языка Греческаго и начнетъ учить измѣненіямъ грамматическимъ. Слѣдуя грамматикѣ Бутманна, изданной Гродкомъ, онъ изложитъ сперва всѣ три формы склоненія безъ сокращенія и съ сокращеніемъ (входя сколько возможно менѣе въ разнообразіе нарѣчій)

Nauczyciel dawszy poznać głoski języka Greckiego, ich brzmienie, podział na samogłoski i spółgłoski, podział samogłosek pod względem iloczasu, dwugłoski, ich wymawianie, przydechy (spiritus), podział spółgłosek na pojedyncze i zadwójne, łagodne (liquidas) i pomówne (mutas), podział pomównych na słabe (tenues), środkujące (medias) i przydechowe (adspiratas), po głosy (accentus), przystąpi niebawem z uczniami do czytania, przy którym będzie wskazywał prawidłą zgłoskowania, iloczasu i przygłosu. Obok wprawy w czytanie, przy dług wymawiania Erazmowego, której tylko pewną część lekcyi poświęci, wspomniawszy o częściach mowy języka Greckiego, zacznie uczyć odmian wyrazów. I trzymając się grammatyki Butmanna wydanej przez Grodka, wyłoży naprzód wszystkie trzy formy przypadkowania bez kontrakcy i z kontrakcją (jak najmniej wdając się w różność dyalektów) ze wskazaniem przy każdej formi

съ показаніемъ при каждой формѣ родовъ и именъ къ ней принадлежащихъ, по значенію и по окончанію вообще; также спряженіе глагола *Εἶμι*. Далѣе неправильное склоненіе, объ именахъ недостаточныхъ и несклоняемыхъ, объ окончаніяхъ родовыхъ, о склоненіи именъ прилагательныхъ, о правильномъ и неправильномъ измѣненіи оныхъ по степенямъ сравненія; о числительныхъ именахъ и ихъ склоненіи. Потомъ о мѣстоимѣніяхъ, ограничиваясь указаніемъ ихъ родовъ и обыкновеннаго склоненія; также спряженіе дѣйствительное, страдательное и среднее глаголовъ на *ω* безъ сокращенія, давши сперва общее понятіе о залогахъ глагола греческаго (*genera verbi graeci*), его наклоненійхъ, временахъ, образѣ спряженія и о приращеніи. Въмѣстѣ съ тѣмъ будутъ переводить изъ I-й части Хрестоматіи Греческой Якобса, издавшой въ С. Петербургѣ 1838 года, соответственныя отрывки изъ I-го Курса. Для упражненія же и лучшаго приученія учениковъ къ узнаннымъ или измѣненіямъ именъ, мѣстоимѣній и глаголовъ, также къ правописанію и употребленію удареній, Учитель будетъ назначать имъ для письмен-

rodzajów imion do niej należących podług znaczenia i zakończenia w ogólności, tudzież czasowanie słowa *εἶμι*. Далѣе przypadкованіе неформне, о именяхъ уломныхъ и неприпадкующихъ сѣ, о заключеніяхъ rodzajowych, przypadkowaniu i stopniowaniu przymiotników foremném i nieforemném, imionach liczebnych i ich przypadkowaniu. Następnie o zaimkach, przestając na wskazaniu ich gatunków i deklinacyi zwyczajnej tudzież czasowanie czynne, bierne i środkujące słów foremnych, na *ω* bez kontrakcyi dawszy pierwój ogólné wyobrażenie o rodzajachъ слова greckiego (*genera verbi graeci*), jego trybach, czasach, sposobie czasowania i o augmencie. Obok tego tłumaczone będą zъ części I Wypisów Greckich Fr. Jakobsa wydanychъ w St. Petersburgu 1838 słosowne wyimki zъ kursu I. Dla ćwiczenia zaś i lepszego umocnienia uczniów wъ poznanychъ odmianachъ imion, zaimków i słów, oraz wъ pisowni i używaniu akcentów, Nauczyciel naznaczać imъ będzie do tłumaczenia na piśmie zъ łacińskiego odpowiadające zadania.

наго перевода съ латинскаго языка со-
ответственные темы.

КЛАССЪ VI.

Повторивши часть грамматики пройден-
ную въ предыдущемъ классѣ, Учитель пе-
рейдетъ къ спряженію такъ называемыхъ
глаголовъ *contracta* и глаголовъ кончащих-
ся на *и*, потомъ объяснить спряжение гла-
головъ неправильныхъ образовавшихся изъ

і е, і о, и і о, спряжение глаголовъ *φ η ρ ι*,
κ α λ ε ι, *ο ι δ ε*, равно какъ общія пра-
вила объ окончаніяхъ и образованіи нарѣ-
чій; наконецъ согласованіе словъ, общія
правила употребленія и сочиненія члена, мѣ-
стоимѣнія прилагательнаго въ среднемъ
родѣ и о согласованіи сказуемаго съ под-
лежащимъ. При томъ будетъ переводить
изъ книги назначенной для предыдущаго
класса, изъ II курса, обращая всегда внима-
ніе на главные времена въ глаголахъ, а въ
именахъ на родительный падежъ един-
ственнаго числа. Сверхъ того, приступая
къ чтенію отрывковъ изъ какогонибудь
автора, какъ въ этомъ, такъ и въ предъ-
идущемъ классѣ, изложитъ главные и са-

KLASSA VI.

Powtórzywszy Nauczyciel z uczniami część
grammatyki w poprzedzającej klasie wyło-
żoną, przejdzie do czasowania słów zwanych
-*contracta* i słów na *и*, następnie wyłoży czaso-
wanie słów *nieforemnych* i *ułomnych*, a mia-
nowicie utworzonych *і е, і о, и і о* czaso-
wanie słów *φ η ρ ι, κ α λ ε ι, ο ι δ ε* tudzież ogólne
prawidła o zakończeniach i formowaniu
przysłówek, nakoniec składnią zgody, ogólne
prawidła używania i składni przedimka, zaim-
ków, przymiotnika w rodzaju *nijkim* i o skła-
dni predykatu z subjektem. Przytém tłuma-
czyć będzie z książki na poprzedzającą klasę
przepisanęj, zwracając zawsze uwagę na
czasy główne w słowach, a w imionach na
przypadek 2gi liczby pojedynczej. Nadto
przystępując do czytania jakiego autora,
tak w tej jak i w następującej klasie, wskaże
główne i ogólne prawidła dyalektu, którym
tenże pisał i w ciągu wykładu szczegól-
nymi uwagami takowe uzupełni.

имья общія правила того діалекта, на котомъ писанъ отрывокъ. а при самомъ чтеніи пополнитъ оныя замѣчаніями болѣе частными.

КЛАССЪ VII.

Изъ грамматики Учитель объяснитъ общія правила употребленія винительнаго; родительнаго и дательнаго падежей; объ управленіи предлоговъ и союзовъ, объ употребленіи глагола страдательнаго и средняго (medii), объ употребленіи времени инаклопей; о сочиненіи словъ относительныхъ и причастій, равно какъ о падежахъ самостоятельныхъ (casus absoluti). При томъ переводить будетъ съ учениками изъ II-ой части Греческой Хрестоматіи Якобса, изданной въ С. Петербургѣ 1839, начиная съ легкихъ отрывковъ.

Касательно изложенія грамматики повторяется здѣсь еще то замѣчаніе, что Учитель долженъ вообще заниматься болѣе непрерывнымъ практическимъ упражненіемъ, нежели пространнымъ изложеніемъ правилъ, которыя могутъ быть точнѣе объяснены при переводахъ и упражненіяхъ учениковъ.

KLASSA VII.

Z grammatyki Nauczyciel wyłoży ogólne prawidła składni przypadku 4go, 2go, i 3go o rządzie przyimków i spójników, o używaniu słowa biernego i środkującego (medii) to używaniu czasówi trybów: o składni wyrazów względnych i imiesłowów, tudzież o przypadkach zwanych casus absoluti. Obok tego tłumaczyć będzie z uczniami z II części Wypisów Greckich Jakobsa, wydanej w St. Petersburgu 1839 roku zacz y najęc od wyimków łatwiejszych.

Co do wykładu grammatyki, powtarza się tu jeszcze tę uwagę, że Nauczyciel w ogólności więceј ma zajmować się ciągleм ćwiczeniem, niżeli obszernym wykładem prawideł, które przy tłumaczeniu i ćwiczeniach uczniów dokładniej mogą być objaśnione.

